

Sote-uudistuspalaveri: Kokonaiskuva uudistuksen talousvaikutuksista

6.5.2022

@MinnaPunakallio

Ajankohtaista taloudesta

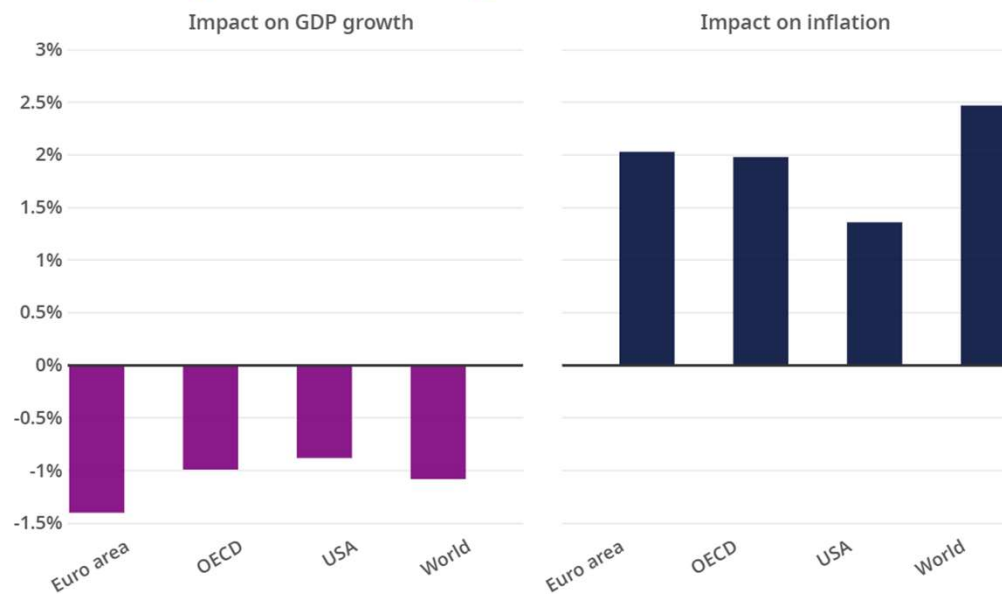

Kokonaistaloudelliset ennusteet

<u>muutos-%</u>	<u>2021</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>
BKT, määrän muutos	3,5	1,5	1,7	1,5	1,3	1,2
BKT, muutos (syksyn 21 ennuste)	3,3	2,9	1,4	1,1	1,0	
Palkkasumman muutos	5,0	3,6	3,3	3,1	2,9	3,1
Yleisen ansiotason muutos	2,3	2,6	2,5	2,6	2,7	2,8
Kuntien ansiotason muutos	2,4	2,6	2,5	2,6	2,7	2,8
Kuluttajahintojen muutos	2,2	4,0	2,1	1,7	1,9	1,9
Valtionosuusindeksi muutos	2,6	3,2	2,5	2,4	2,5	2,8
Työttömyysaste	7,7	7,2	6,8	6,6	6,5	6,4

Mitä tiedetään Venäjän hyökkäyksen talousvaikutuksista?

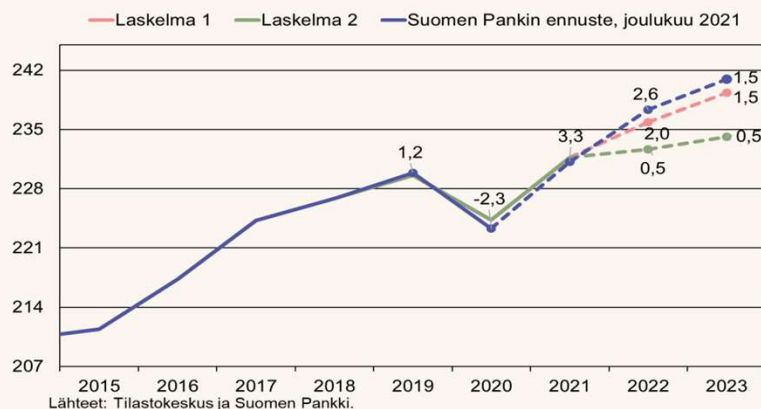
Simulated impact on economic growth and inflation

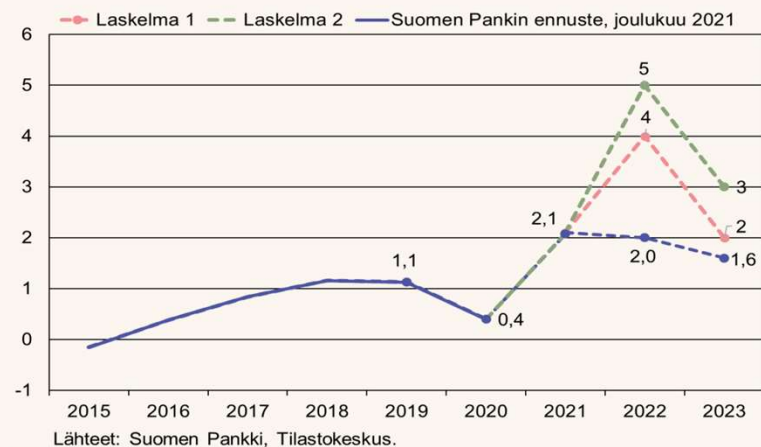
Note: Simulated impact on GDP (% change) and inflation (% points) over the 1 year period beginning 24 February 2022. • Source: [OECD Economic Outlook, Interim Report March 2022](#).

Sota heikentää talouskasvua ja kiihdyttää inflaatiota

Bruttokansantuote, vuosikasvu (%)

YKHI, prosenttimuutos edellisestä vuodesta

• Laskelma 1 - oletukset

- Energian ja raaka-aineiden hinnat nousevat
- Kysyntä Suomen vientituotteille vähenee
- Epävarmuus lisääntyy lyhyellä tähtäimellä
- Venäjän kauppa ja liiketoiminta suuntautuvat uusille markkinoille

• Laskelma 2 - oletukset

- Samat sokit kuin laskelmassa 1, mutta suuremmat
- Kriisi pitkittyy ja talouden sopeutuminen on hidasta
- Sota johtaa tuotannolle tärkeiden raaka-aineiden ja tarvikkeiden saatavuuden heikkenemiseen ja tuotantoketjujen pullonkaulojen pahenemiseen

Kansantalouden ennusteet vuodelle 2022

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2021/2022	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotaso- indeksin muutos, %	Inflaatio, %
OECD	joulukuu	2,9	6,6	..	..
Suomen Pankki**	joulukuu	2,6	7,1	2,4	2,4
Hypo	tammikuu	3,0	7,0	3,0	2,5
Nordea	tammikuu	3,0	6,7	2,6	2,7
Handelsbanken	tammikuu	3,0	6,7	2,8	2,6
Euroopan komissio	helmikuu	3,0	6,9	..	..
Kuntarahoitus*	maaliskuu	2,6	6,9	..	3,7
OP	maaliskuu	2,0	6,9	3,0	4,4
ETLA	maaliskuu	2,1	6,8	2,7	3,3
PTT	maaliskuu	0,5	6,6	3,5	5,0
Danske Bank	huhtikuu	1,7	7,0	2,8	4,4
Labore	huhtikuu	1,8	6,8	2,8	4,5
VM	huhtikuu	1,5	7,2	2,6	4,0

Kansantalouden ennusteet vuodelle 2023

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2021/2022	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotaso- indeksin muutos, %	Inflaatio, %
OECD	joulukuu	1,5	6,3	..	..
Suomen Pankki**	joulukuu	1,5	6,6	2,4	1,5
Hypo	tammikuu	1,5	6,5	2,5	1,5
Nordea	tammikuu	2,0	6,3	2,6	1,7
Handelsbanken	tammikuu	1,8	6,4	2,7	1,8
Euroopan komissio	helmikuu	2,0	6,5	..	..
Kuntarahoitus*	maaliskuu	1,8	6,5	..	2,0
OP	maaliskuu	1,0	6,9	3,0	2,2
ETLA	maaliskuu	1,0	6,7	2,6	1,9
PTT	maaliskuu	1,0	7,2	4,0	2,5
Danske Bank	huhtikuu	2,0	6,6	2,6	2,0
Labore	huhtikuu	1,5	6,3	3,0	2,3
VM	huhtikuu	1,7	6,8	2,5	2,1

Ajankohtaista julkisesta taloudesta

Kehysriihen keskeiset uudet linjaukset pähkinänkuoressa

Puolustusvoimien lisäresursointi

Määrärahakorotus toimintamenoihin, tilausvaltuus materiaalihankintoihin (noin 1,5 mrd. euroa)

T&K-investoinnit

T&K-panoksia kasvatetaan 350 milj. eurolla (yhteensä noin 2,3 mrd. euroa), T&K-verokannustin käyttöön

Hyvinvointialueet, kunnat

ICT-lisävaltuus hyvinvointialueille, kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen korjaus

Ammatillisen koulutus

rahoituspohjaa vahvistetaan 50 milj. eurolla

KEL-indeksikorotus

Sosiaaliturvaetuuksiin tehdään ylimääräinen, aikaistettu indeksikorotus viimeistään 1.8.2022

Ukrainalaisten auttaminen

Kunnille korvataan Ukrainan sota-alueelta pakenevien ihmisten palveluista aiheutuvia kustannuksia

Hallitus jatkaa seitsemän päivän hoitotakuun toteuttamista.

Seitsemän päivän hoitotakuun kiristämiseen on varattu 95 miljoonaa euroa vuodelle 2023. Määrärahavaraus kasvaa 130 miljoonaan euroon JTS-kaudella. Rahoitusta EU-elvytyspaketista.

Hoitotakuun kiristämisellä hoidetaan myös koronapandemian synnyttämä palveluvelka.

Julkisen talouden suunnitelma

Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2023–2026

Talouspolitiikka

Valtiovarainministeriön julkaisu – 2022:27

Kuntatalousohjelma

Kuntatalousohjelma 2023–2026 Kevät 2022

Kunta-asiat

Valtiovarainministeriön julkaisu – 2022:26

VM:n talousennuste, kevät 2022

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Taloudellinen katsaus kevät 2022

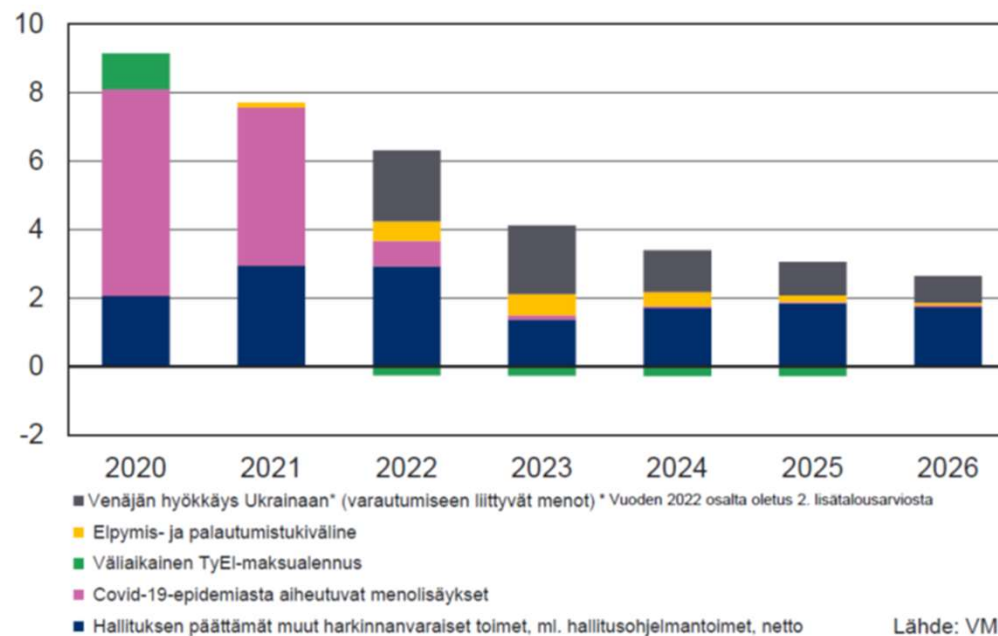
Tiedotustilaisuus 13.4.2022

Uuden kehyspoikkeuslausekkeen määrärahavaikutukset 2023–2026

Milj. euroa	2023	2024	2025	2026
Kyberturvallisuus	54	56	50	40
Rajaturvallisuus ja maanpuolustus	996	582	503	414
Maahanmuuttokokonaisuus	777	469	331	316
Huoltovarmuutta / vihreää siirtymää tukevat toimet	217	150	124	49
Energiahintojen nousun takia tehtävät toimet	8			
YHTEENSÄ (v. 2023-2026 yht. 5,1 mrd. euroa)	2 052	1 258	1 008	818

Vuosi 2023: Vaalikauden kehystä korotetaan poikkeuslausekkeesta johtuen 1 998 milj. eurolla (ei 2 052 milj. eurolla), sillä pieni osa maahanmuuttokokonaisuuden (etus)menoista on jo lähtökohtaisesti kehysten ulkopuolisia menoja.

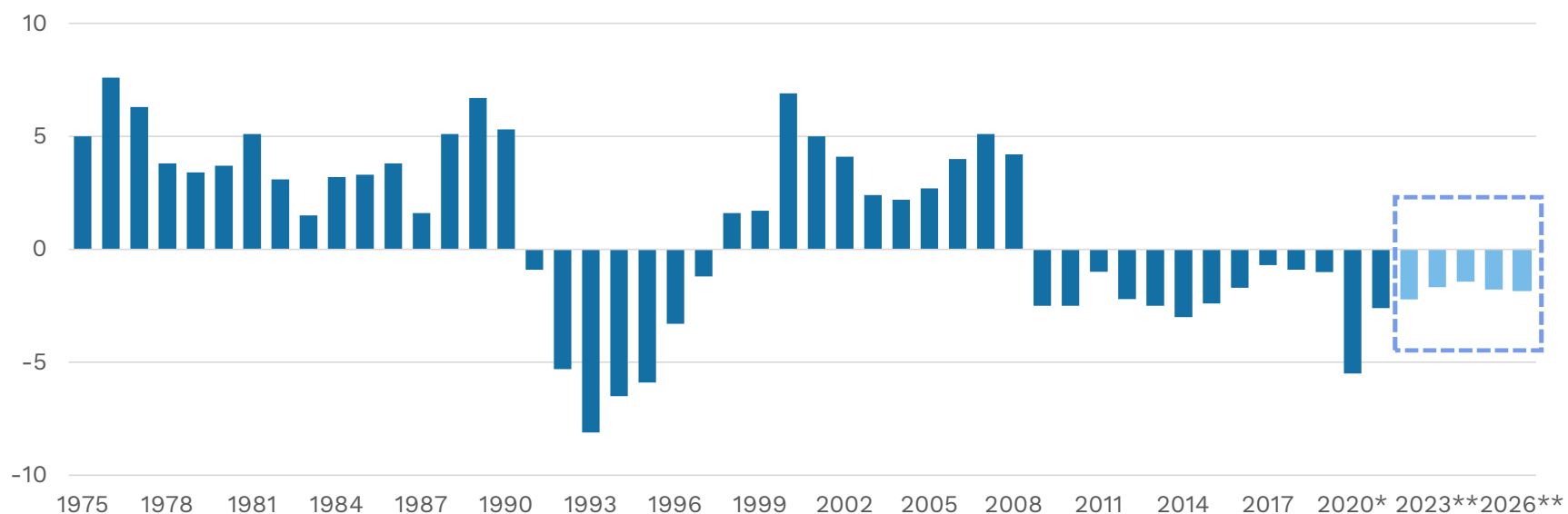
Sanna Marinin hallituksen harkinnanvaraiset toimet

**“Pidemmällä aikavälillä
hallituskauden kaikkien
toimenpiteiden yhteisvaikutus
julkisen talouden rahoitusasemaan
on vähintään noin
+2½ mrd. euroa. .”**

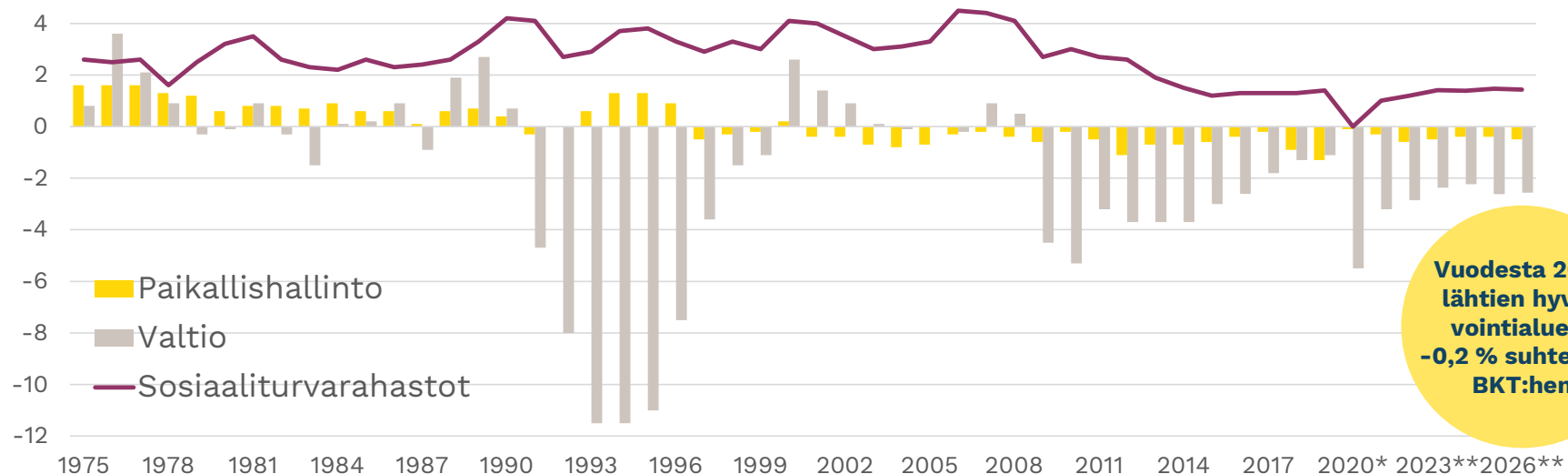
Julkisen sektorin tulojen ja menojen erotus eli nettoluotonanto 1975-2026

Suhteessa bruttokansantuotteeseen, %

Eri julkisen sektorin alasektorit: rahoituksellinen tasapaino 1975–2026

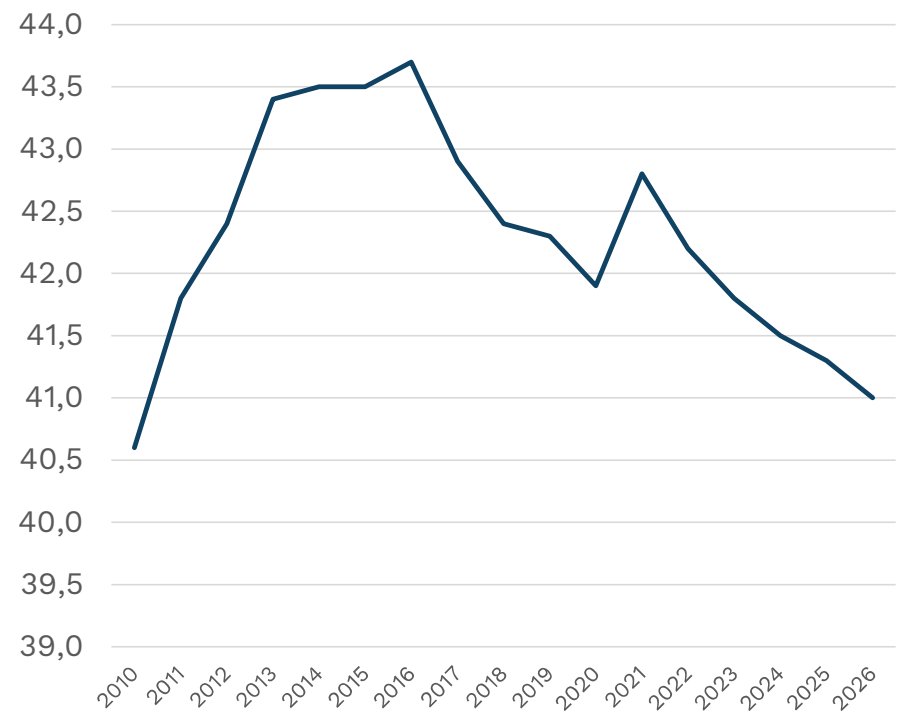
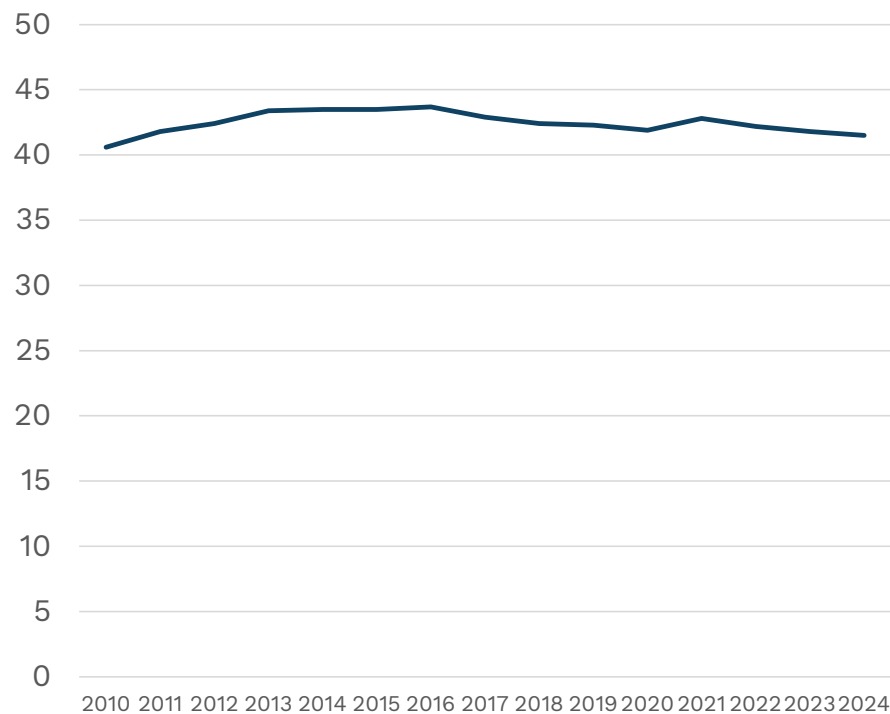
Suhteessa bruttokansantuotteeseen

Vuodesta 2023
lähtien hyvin-
vointialueet
-0,2 % suhteessa
BKT:hen

Lähteet: Tilastokeskus, valtiovarainministeriö, Taloudellinen katsaus kevät 2022

Veroaste 2010-, prosenttia BKT:sta

Lähde: Tilastokeskus, ennusteet VM Taloudellinen katsaus, kevät 2022, 4.5.2022

**Julkisen talouden kannalta
lähtökohta sote-
uudistukselle on vaikea.**

**Sote-
siirtolaskelmat
on
päivitetty kunnissa
ja
hyvinvointialueilla.**

**KUNTA
LIITTO**

Sote-uudistuksen siirtolaskenta

Kuntien tulojen siirto valtiolle hyvinvointialueiden rahoitusta varten

	4/2022
	mrd. €
Siirtyvät kustannukset	21,2
Leikattava yhteisövero	-0,8
Leikattava valtionosuus	-7,3
Kunnallisverosta leikattavaksi jäävä osuus (mrd. euroa)	-13,2
→ mikä johtaa kunnallisveron leikkaukseen ko. %-yksiköllä	12,64 %-yks

Lopullinen veroprosenttileikkaus

Kuntatalousohjelma: Kuntataloudesta siirtyvien erien jakauma (liite 2)

	Milj. €
Palkat ja palkkiot	9 176
Työnantajan sosiaaliturvamaksut	2 334
Ostot	11 090
Sosiaaliavustukset	735
Muut toimintakulut	672
Myyntitulot	700
Maksutulot	1 521
Tuet ja avustukset	501
Muut toimintatuotot	361
Valmistus omaan käyttöön	3
Toimintatuotot	3 087
Toimintakulut	24 008
Kuluminen	313
Toimintakate	-20 921
Nettokustannukset	-21 234
Investoinnit	950
Lainakanta 31.12	5 100
Kassavarat 31.12	300

Vuonna 2023

- Siirtyvien nettokustannusten yhteismäärä +21,2 mrd. €
- Peruspalvelujen valtionosuus -5,36 mrd. €
- Veromenetyksen kompensatio -1,94 mrd. €
- Yhteisövero kolmasosa ryhmäosuudesta, -0,82 mrd. €
- Kunnallisvero -13,17 mrd. €

**KTO:n taulukko 9
kuva kuntien
tuloslaskelman
muodostumista nyt ja
uudistuksen
jälkeen
vuoden 2022 tasolla.**

Siirtyvät investoinnit 0,95 mrd. €

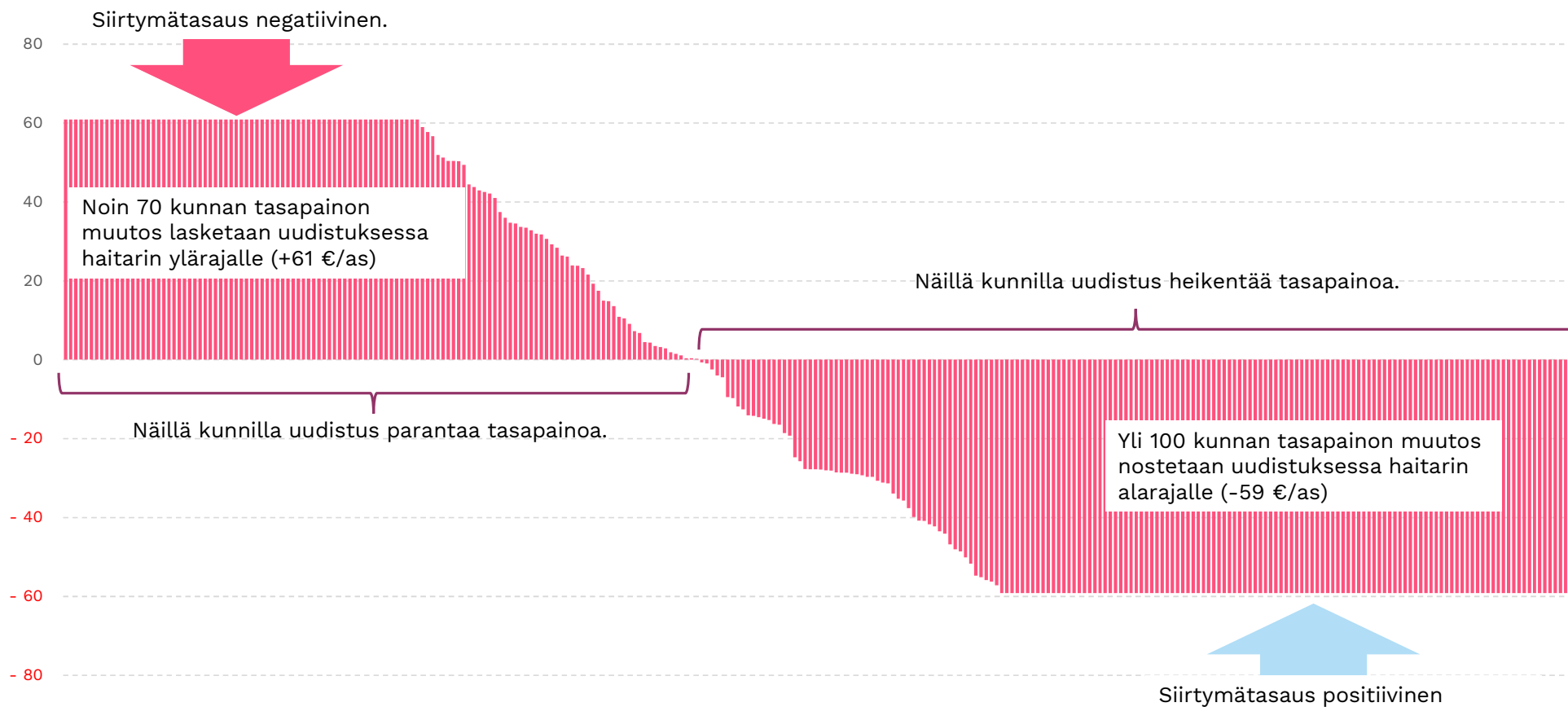
Siirtyvät lainat 5,1 mrd. €

Soten vaikutukset kuntiin

Tasapainon muutos sote-uudistuksessa

Tasapainon muutos tasataan uudistuksessa haitariin +/-60 €/asukas

Kuntasektorin vuosikate ja tilikauden tulos

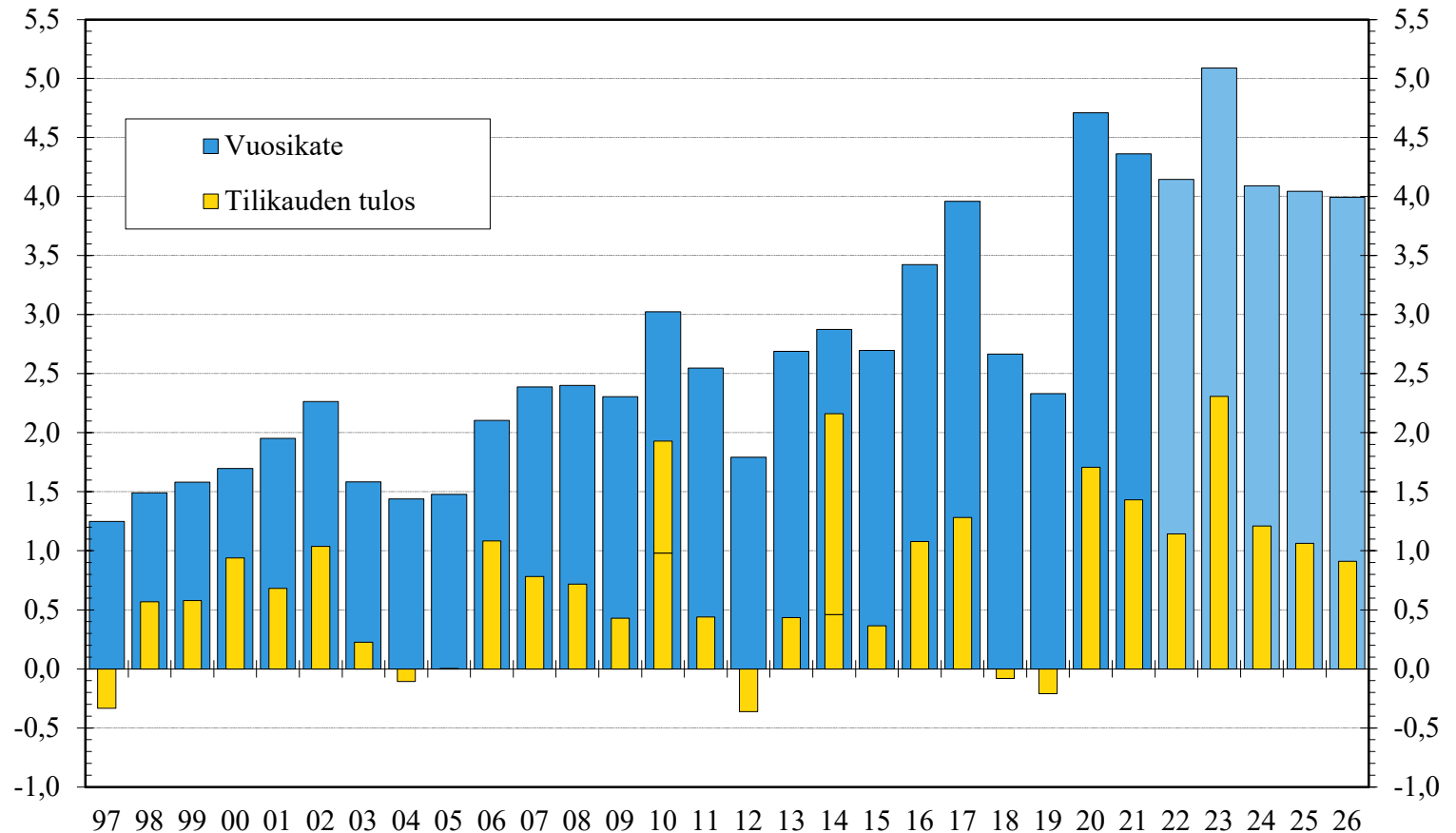
painelaskelman mukaan, mrd.€

Vuonna 2010 tulos sisältää HSY:n perustamisesta johtuvaa pk-seudun kuntien kirjanpidollista myyntivoittoa 0,95 mrd. euroa.

Vuonna 2014 kunnallisten liikelaitosten yhtiöittäminen paransi tilikauden tulosta 1,7 mrd. euroa.

Vuosien 2016 ja 2017 vuosikatetta vahvistivat kiky lomarahaleikkaus ja työnantajamaksujen alennukset. Kiky-säästöt leikattiin täysimääräisinä vuosina 2018-2019.

Vuonna 2020 vuosikatetta vahvistaa noin 3 miljardin euron koronatuki kunnille ja sairaanhoitopiireille. Vuodelle 2021 myönnetty koronatuki on noin 2,5 miljardia euroa.

Kuntasektorin vuosikate, poistot sekä investoinnit¹⁾

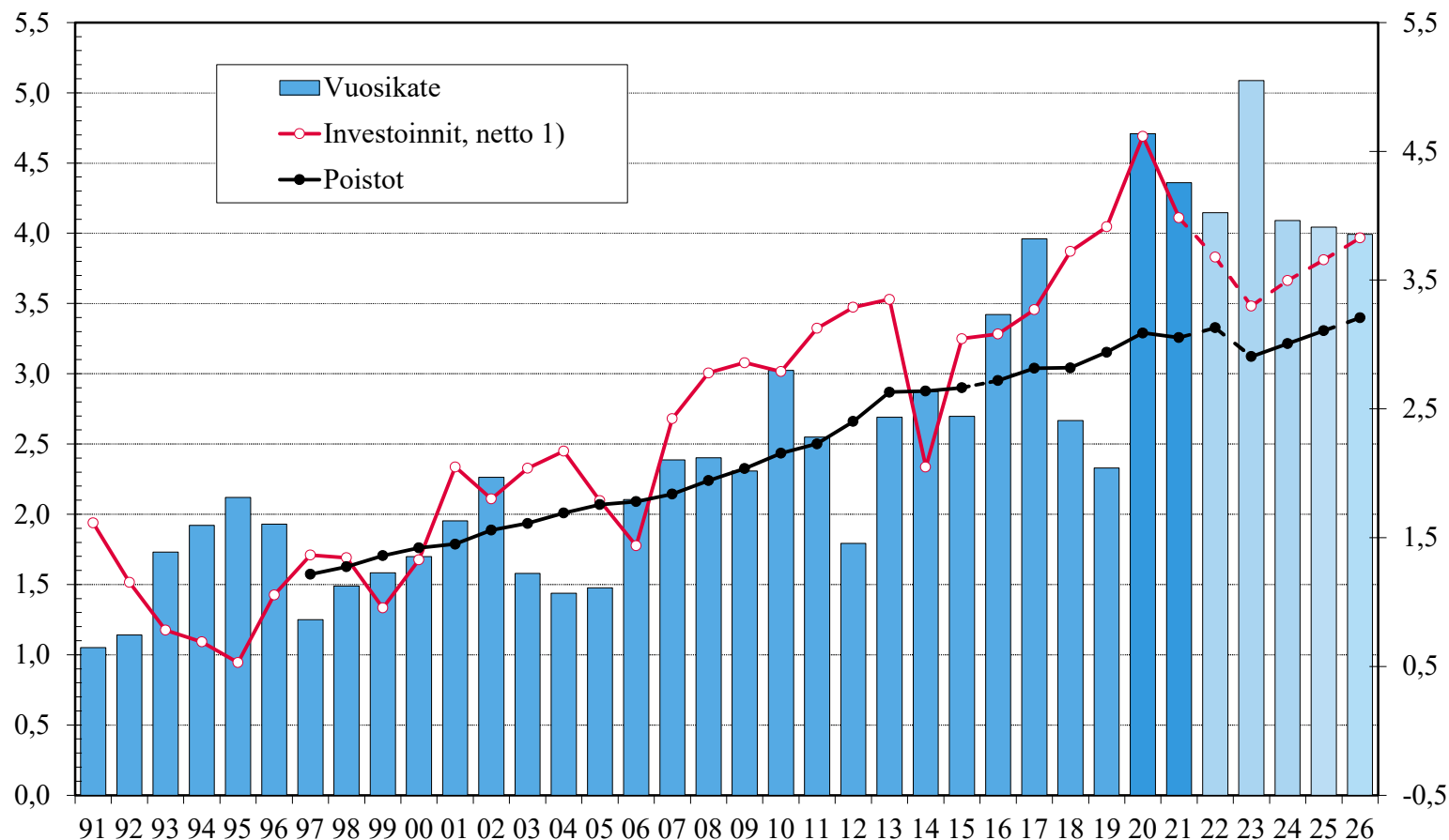
painelaskelman mukaan, mrd.€

Vuoden 2014 nettoinvestointien tasoon vaikuttaa kunnallisten liikelaitosten yhtiöittäminen.

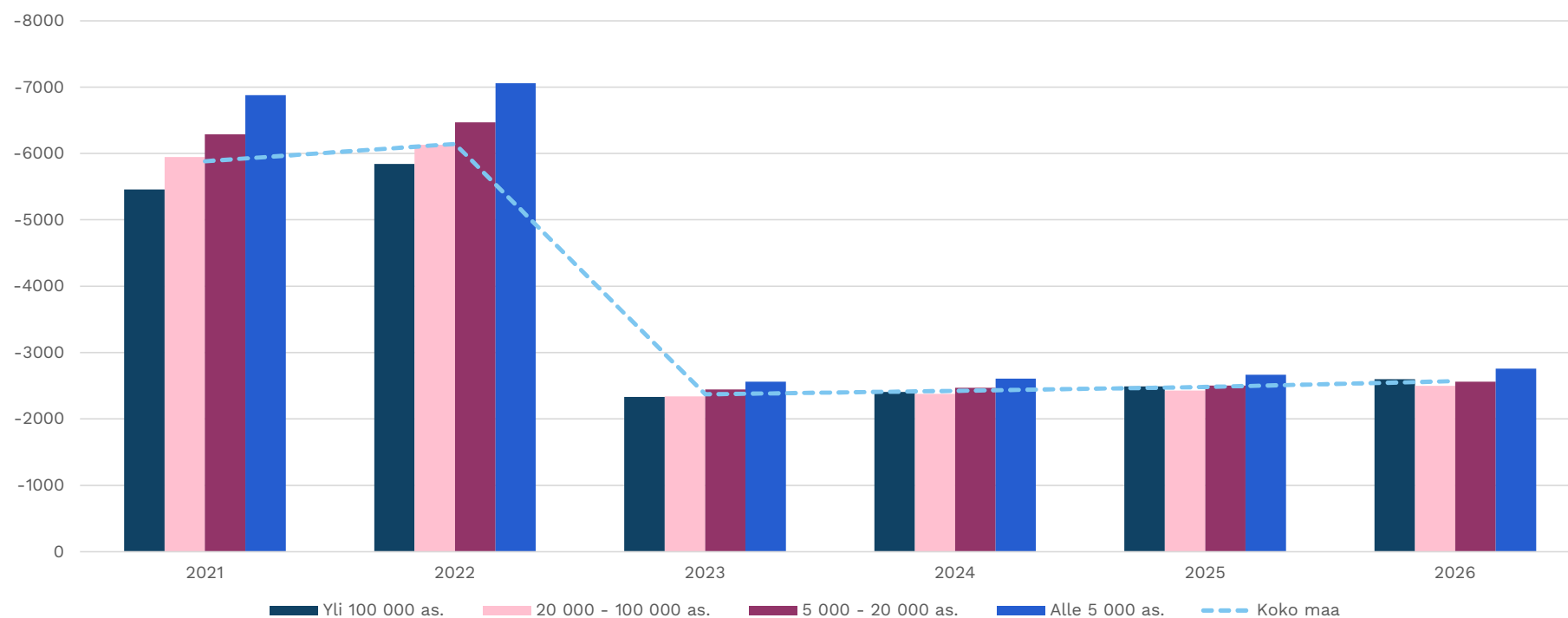
Vuosien 2016 ja 2017 vuosikatetta vahvistivat kilpailukykysojimuksessa sovittu lomarahaleikkaus ja työnantajamaksujen alennukset. Kiky-säästöt leikattiin kuntataloudesta täysimääräisinä vuosina 2018–2019.

Vuonna 2020 vuosikatetta vahvistaa valtion noin 3 miljardin euron koronatuki kunnille ja sairaanhoitopiireille. Vuodelle 2021 myönnettävä koronatuki on vajaa kaksi miljardia euroa.

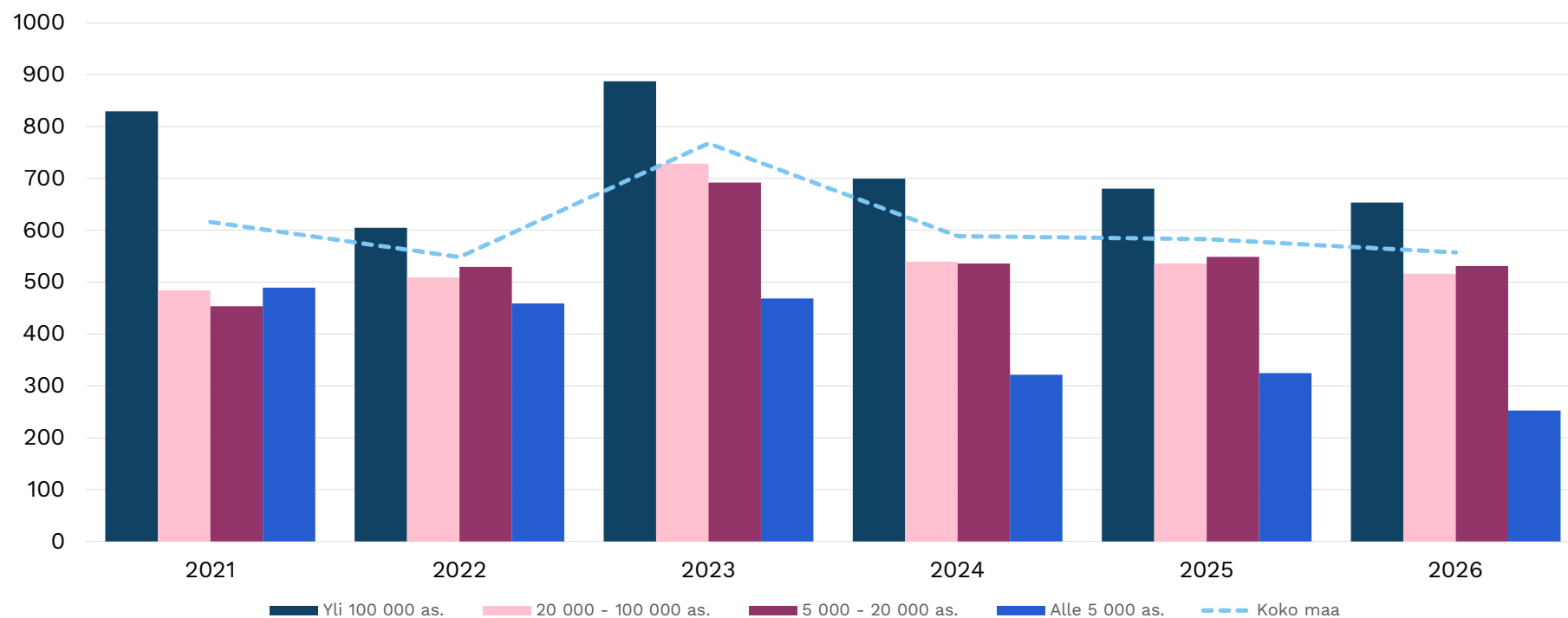
Vuonna 2023 investoinneissa näkyy sote-uudistuksen voimaantulo.

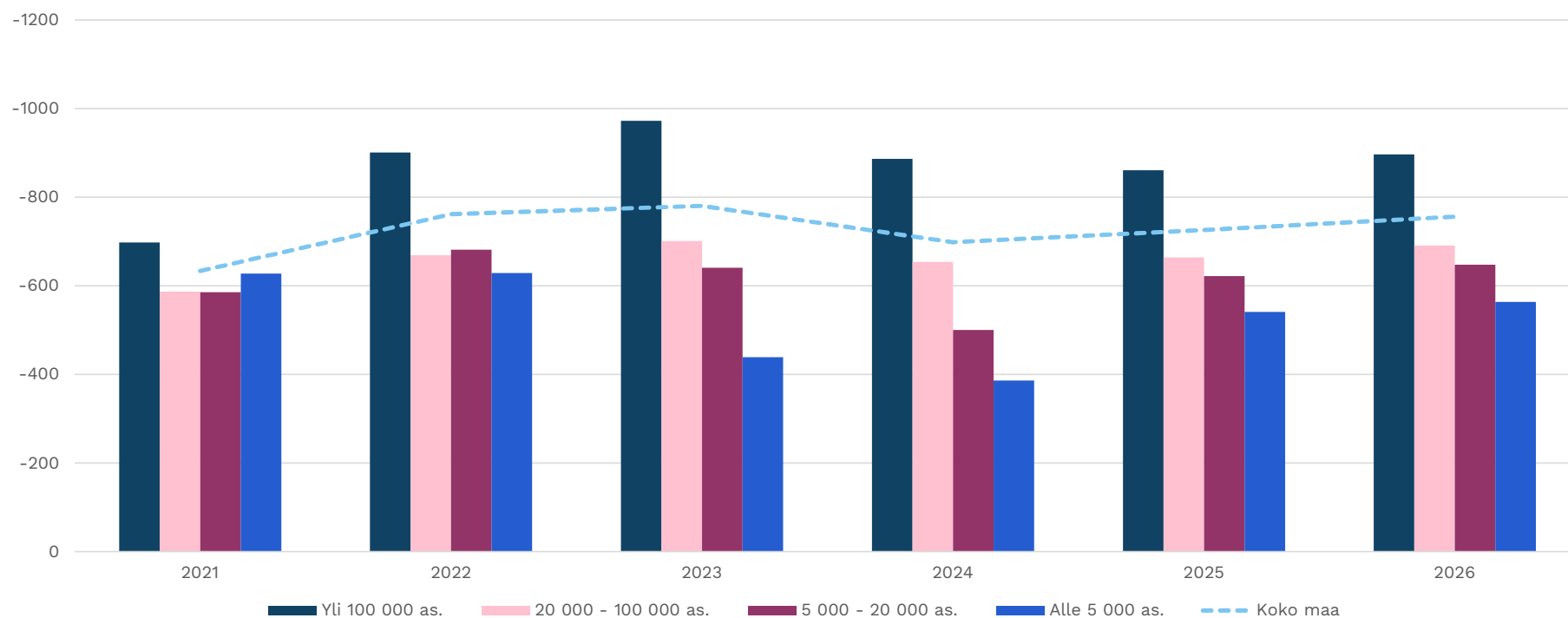
Toimintakate kuntakokoryhmittäin 2021-2026, €/as

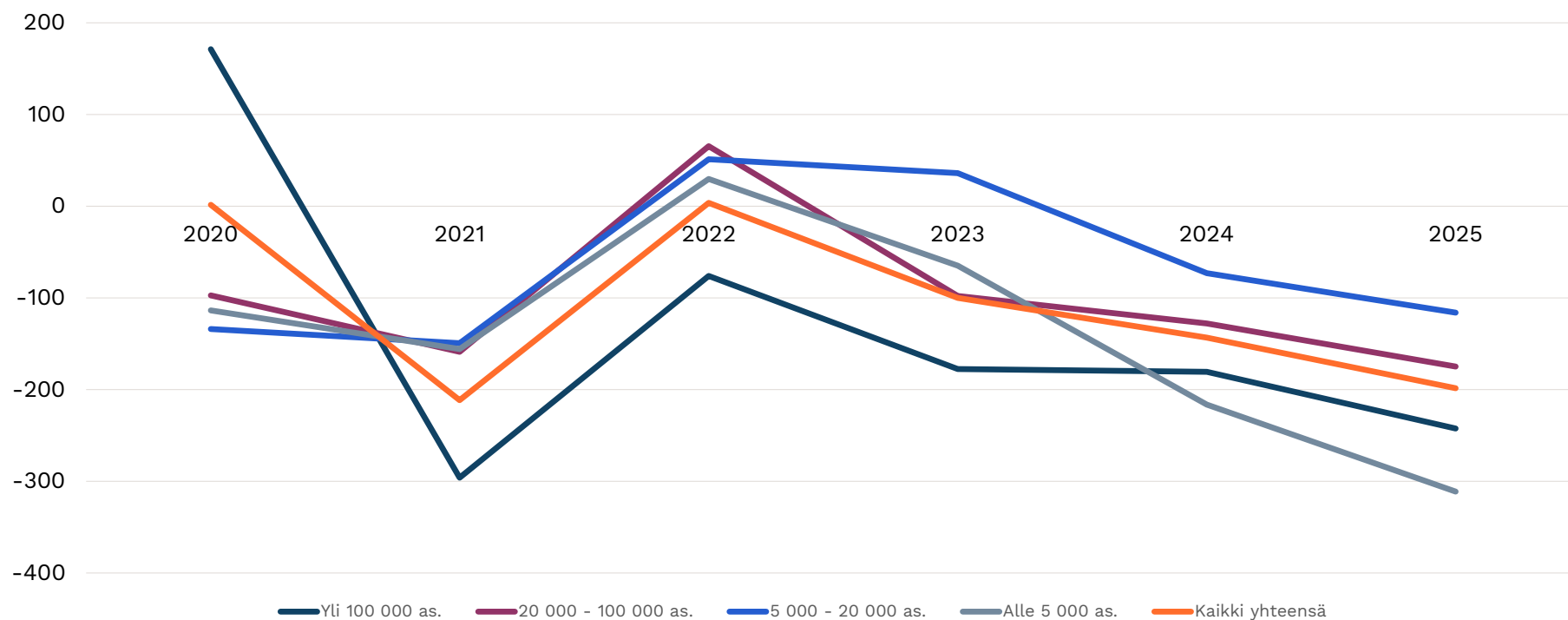
Vuosikate kuntakokoryhmittäin 2021-2026, €/as

Nettoinvestoinnit kuntakokoryhmittäin 2021-2026, €/as

Toiminnan ja investointien rahavirta kuntakokoryhmittäin 2021-2026 €/as

Hyvinvointialueiden talous

Hyvinvointialueiden talous kansantalouden tilinpidon mukaan

**Kokonaistulot 27,1 mrd. euroa, kokonaismenot 27,7, mrd.
euroa vuonna 2023**

- Hyvinvointialueet ovat hieman alijäämäisiä, mikä johtuu sote-investointien korkeasta tasosta.
- Valtionrahoitus (90 %) kehittyi kahtena ensimmäisenä toimintavuonna arvioidulla palvelutarpeen kasvulla lisättynä 0,2 prosenttiyksiköllä sekä maakuntien hintaindeksin ja tehtävämuutosten mukaan. Lisäksi hyvinvointialueet saavat jonkin verran maksutuottoja.
- Menokehitys perustuu palvelutarpeen kasvuun, ennakoituun hintakehitykseen ja arvioihin investoinneista. Pääosa hyvinvointialueiden menoista koostuu sosiaali- ja terveyspalveluiden tuotantokustannuksista.

Huomioitavaa tilinpidon ennusteen taustalla

- Oletus, että ICT-muutokustannuksista, hallinnollisista menoista sekä palkkojen yhdenmukaistamisesta aiheutuvat muutokustannukset toteutuvat sote-HE:n mukaisina. Muutokustannusten mittaluokkaan liittyy epävarmuutta.
- Sote-alan palkkaneuvottelut ovat vielä kesken, joten ennusteessa palkankorotusten oletetaan seuraavan yleisen ansiotason kehitystä.

Taulukko 26. Hyvinvointialueet

	2023**	2024**
	mrd. euroa	
Kokonaistulot	27,1	27,8
Kokonaismenot	27,7	28,6
Nettoluotonanto/-otto	-0,6	-0,6
Velka	5,7	6,3

Kaisa-Maria Kimmel @kmmkimmel · 4t

Ilkka Luoma @POPsoite toteaa, että väestön tarve nousee entistä tärkeämmäksi tekijäksi resurssien kohdentamisessa. Strategiaa vastaavasti tarvitaan kohdennetut toimenpiteet toimialueittain ja uudistamisen tarve on suuri [#sote](#) [#soteintegraatio](#) [#terveysfoorumi](#)

Kuntaliitto | Kommunförbundet @Kuntaliitto · 20. huhtik.

Terveysfoorumi 2022 tarjoaa kiinnostavia paneelikeskusteluja [@TMerikanto](#) vetämänä: sote-integraation mahdollisuudet ja yhteiset varat ovat paneelikeskustelujen ytimessä.

Katso paneelikeskustelun asiantuntevat osallistujat ja ilmoittaudu mukaan [kuntaliitto.fi/tapahtumat/202...](#)

2 10

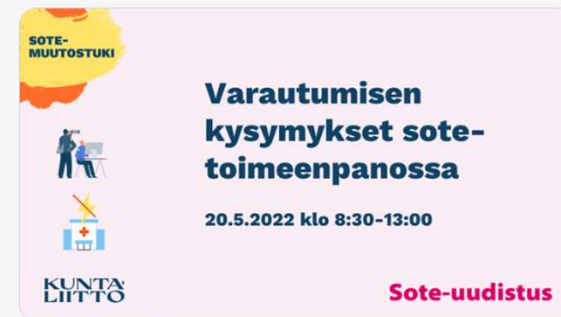
Karri Vainio @KarriVai · 2. toukok.

Varautumisen kysymykset sote-toimeenpanossa 20.5.

Varautuminen on yksi lukuisista teemoista, jossa yhteispelin hyvinvointialueen, kuntien & muiden viranomaisten välillä on oltava saumatonta

[#sote](#) [#varautuminen](#) [#yhdyspinnat](#)

[kuntaliitto.fi/tapahtumat/202...](#)

Kuntaliitto | Kommunförbundet ja soteuudistus.fi

Lisäluettavaa:
sote-tulevaisuuspäivän
esitysmateriaalit

Kiitos.

Minna Punakallio

Pääekonomisti, Talous- ja elinvoimayksikkö

+358 9 771 2095

minna.punakallio@kuntaliitto.fi

@MinnaPunakallio

www.kuntaliitto.fi